

-STIFTET 1936 -

Norsk Studentunion

HØRINGSUTTAELSE

Storgata 19, 0184 Oslo
TLF: 22044950
Fax: 22244247
E-mail: @nsu@nsu.no
WEB: WWW.NSU.NO

HØRINGSSVAR TIL ”FORSLAG OM ETABLERING AV SENTRE FOR FREMRAGENDE UTDANNING (SFU)”

**Høringsuttalelse fra
Norsk Studentunion**

Norsk Studentunion (NSU) takker for muligheten til å uttale seg. NSUs Landsstyre har 29.11.09 vedtatt følgende høringssvar:

Generelle kommentarer

NSU mener utredningen som leveres er gjennomarbeidet og solid, og gir et godt og bredt grunnlag for å vurdere ordningen med Sentre for fremragende utdanning. Vi er særlig fornøyde med at studentrepresentasjon er gjennomgående vektlagt, og mener at det er en selvfølge at studentene skal være godt representert i en ordning som skal sørge for å fremme og øke kvaliteten på utdanningen.

Vi er dessuten svært glade for, og enige i, den begrunnelsen som ligger bak forslaget. Å heve statusen til undervisningen og sette fokus på at den er like viktig som forskning på våre høyere utdanningsinstitusjoner, samt økt kvalitet i utdanningen generelt, er svært viktige målsetninger for NSU. Utdanning og forskning henger tett sammen på utdanningsinstitusjonene; undervisning basert på forskning er viktig for utdanningskvaliteten, og god kvalitet på utdanningen er grunnlaget for god forskning.

Likevel ønsker vi å påpeke at å opprette slike sentre for fremragende utdanning må være bare ett av flere gode tiltak for å bedre utdanningskvaliteten. Det er viktig at disse sentrene ikke oppfattes som en universalløsning på utfordringene knyttet til undervisning, men at denne satsningen også følges opp av en generell styrking av utdanningskvaliteten gjennom å sikre nok midler til utdanningsinstitusjonene, slik at man slipper å kutte i verdifulle utdanningstiltak. Dessuten håper NSU at man nå generelt kan sette et større fokus på utdanningskvaliteten, og at Kunnskapsdepartementet (KD) deltar i en bred debatt sammen med oss i sektoren for å komme til en felles forståelse av begrepet. Kvalitet kan ikke måles kvantitativt, mener vi; derfor er det viktig at man i fellesskap kommer frem til gode kriterier for hva som må inngå i en utdanning av høy kvalitet.

Betegnelse for ordningen

NSU er enige i arbeidsgruppens vurdering av å endre navn på ordningen fra Sentre for fremragende *undervisning*, til Sentre for fremragende *utdanning*. Vi synes det er meget positivt at læringsmiljøet inkluderes som en viktig del av utdanningskvaliteten, og også blir en sentral del av sentrenes virksomhet, i tillegg til undervisningen.

Sentrenes oppgaver

Det er lagt opp til at sentrene selv skal vekte sine tre hovedoppgaver; utdanning og undervisning, utvikling og innovasjon, samt spredning. Alle disse hovedoppgavene er viktige områder som må prioriteres. NSU vil likevel trekke frem spredningen av kunnskap og erfaringer som sentrenes aller viktigste oppgave. Denne oppgaven kan lett bli nedprioritert, men er helt sentral for at resultatene fra satsningen kommer til nytte for hele UH-sektoren. Vi mener derfor spredningsoppgaven bør vektlegges spesielt i kravet til sentrenes virksomhet. Dessuten bør resultatene som spres være av en slik art at de også kan være til nytte for fagmiljø som ikke mottar ekstra ressurser gjennom SFU-ordningen, slik at man unngår en eliteutvikling hvor ordningen bare bidrar til kvalitetsheving for de få som får senterstatus. NSU tror at om ordningen skal få skikkelig legitimitet i sektoren, må alle se nytten av den.

Organisering

NSU er stort sett enige i arbeidsgruppens krav og anbefalinger knyttet til sentrenes organisering. Vi vil spesielt fremheve viktigheten av kravet til studentrepresentasjon i sentrenes styringssystem, og anbefalingen om god kommunikasjon og godt samarbeid med studenter. Studentene er de som skal utdannes, og er de som lider dersom utdanningen ikke holder mål. De vil derfor kunne bidra med en inngående kjennskap til hva som kreves av en god utdanning, og være viktige aktører i vurderingen av hvilke fagmiljø eller institusjoner som fortjener senterstatus. For å sikre at det er de best kvalifiserte og dedikerte studentene som sitter i styret, ønsker NSU at oppnevningsansvaret legges hos studentorganisasjonene på sentralt nivå.

Sentrenes organisering vil trolig kunne ha mye å si for hvorvidt resultatene av satsningen vil bli vellykket eller ikke, og det viktigste for NSU er at sentrene organiseres slik at de bidrar til mest mulig kvalitetsutvikling på en effektiv måte. Forøvrig vil vi likevel trekke opp en viktig utfordring som kan oppstå ved opprettelsen av et slikt senter, nemlig at faglige og/eller økonomiske ressurser, samt gode lærekrefter, trekkes ut av fagmiljøet på selve utdanningsinstitusjonen. Dette kan i stor grad unngås dersom man velger Modell 1 for organiseringen av senteret. Både Modell 2 og 3 vil ikke kunne sikre at dette unngås på samme måte, og vil samtidig kunne ha tilknytningsmessige utfordringer til utdanningsinstitusjonen(e) de utgår fra. Modell 3 vil likevel også ha den fordelen at man kan utvikle tverrfaglige utdanninger. Vi mener derfor at Modell 1 eller 3 trolig vil være den mest hensiktsmessige organiseringen av sentrene ut fra disse hensynene.

Sentrenes antall, størrelse og varighet

NSU mener at antall sentre skal bestemmes av behov og av kvalitetshensyn. Derfor mener vi det ikke bør settes opp et tallfestet mål for hvor mange sentre ordningen skal inneholde, men at det likevel bør tilstrebes å oppnå en kritisk masse for å sikre aktiv spredning av god praksis dersom det først blir opprettet SFU'er.

Vi stiller oss ellers bak arbeidsgruppens forslag til tildelingsperiode på normalt 5 år, deretter mulighet for utvidelse i 3 år til, men vektlegger at det bør vises fleksibilitet her, så gode satsninger kan fortsette dersom det er sterke faglige og kvalitetsmessige grunner til det.

NSU er enige i at størrelsen på sentrene må være slik at de er bærekraftige. Det må være opp til sentrene selv å avgjøre hva dette krever av antall ansatte, men NSU er noe bekymret for om en full stab på ned til 6 personer er tilstrekkelig for å oppnå sentrenes mange gode mål.

Forvaltning av ordningen

NSU er enig i arbeidsgruppens vurdering av at det bør være KD som forvalter SFU-ordningen. Det er svært uheldig dersom det skulle oppstå habilitet- og legitimitetsspørsmål som følge av at forvalteren oppfattes som å være en "interessent" i saken. Når det gjelder Stjernøforslaget om å legge ansvaret til NOKUT, mener vi at selv om dette organet i dag også skal drive med kvalitetsutvikling, og ikke bare kontroll, er det fortsatt kontrollfunksjonen som er mest fremtredende. Vi mener derfor at NOKUT ikke vil være en naturlig forvalter for en slik type ordning som SFU er lagt opp til å være.

Finansiering

For at ordningen med Sentre for fremragende utdanning skal kunne fungere optimalt, er det helt sentralt at disse sentrene fullfinansieres fra KDs side, gjennom friske midler. NSU forventer at bevilgningen til hvert enkelt senter er tilstrekkelig for at disse driftes på en god måte, slik at sentrenes formål oppnås. Dette må også sees i sammenheng med hvor mange sentre som bør opprettes.

For NSU er det meget viktig at sentrene ikke på noen som helst måte trekker ressurser ut fra utdanningsinstitusjonene, hvor det aller meste av undervisningen uansett foregår. Utdanningskvaliteten er ofte et ressursproblem, hvor man trenger midler til nok forelesere, veiledere, satsning på godt læringsmiljø og andre tiltak for å gi studentene en best mulig utdanning. Vi vil derfor understreke at selv om man oppretter Sentre for fremragende utdanning, vil det fortsatt være svært viktig at utdanningsinstitusjonene tilføres nok midler til å kunne sørge for dette.

Vurderingskriterier og tildeling av senterstatus

Utdanningskvalitet, innovasjonskvalitet og spredningskvalitet er gode hovedkriterier for å vurdere tildeling av status som et senter for fremragende utdanning. Vi vil for øvrig presisere at så lenge målet skal være å etablere sentre som er virkelig fremragende, bør dette også være kravet man stiller til kvaliteten på utdanningsvirksomheten – den bør altså ikke beskrives som "høy og til dels fremragende".

NSU håper at man i tildelingen av senterstatus har et bevisst forhold til utfordringene ved å måle utdanningskvalitet. Vi mener likevel at arbeidsgruppen har kommet frem til et godt sett av kvalitetskriterier i rapporten, og er særlig fornøyd med at studentmedvirkning er tatt med som et kriterium for høy kvalitet. I en eventuell tildelingsprosess ønsker NSU å oppfordre til at studentdemokratiene kontaktes for å bidra til dokumentasjon og synspunkter på dette området.

For NSU er det ellers viktig at søknadsprosessen for tildeling av senterstatus foregår så åpent, ryddig og grundig som mulig, og at søknadene er solide og gir et godt grunnlag for å vurdere om søkermiljøet virkelig har fremragende kvaliteter.

SFU og andre tiltak for å bedre utdanningskvaliteten

NSU ser det som meget positivt at arbeidsgruppen understreker at SFU'ene skal være bare ett av flere tiltak for å bedre kvaliteten på norsk høyere utdanning. Dette er et svært viktig poeng, for å sikre at ikke sentrene blir en «hvilepute» for arbeidet med kvalitetsutviklingen i UH-sektoren.

Evaluerings og oppfølging

NSU mener arbeidsgruppen legger opp til en god oppfølging av SFU-ordningen. For at denne skal bli så god som mulig og oppnå målet om å øke utdanningskvaliteten, må den jevnlig evalueres og forbedres. Det er viktig at dette skjer gjennom tett dialog mellom studentene, utdanningsinstitusjonene og KD, gjerne også i samarbeid med NOKUT.

Vi vil også klart stille oss bak forslaget om at ordningen bør følges opp forskningsmessig.

Profesjonsutdanninger

NSU registrerer at det er ulikt syn mellom arbeidsgruppen og Stjernøinnstillingen om hvorvidt de korte profesjonsutdanningene bør tildeles egne sentre eller ikke. Vi har valgt å forholde oss til samme hovedhensyn som i resten av høringen, nemlig at det er kvaliteten som skal være det overordnede prinsippet bak oppretting av SFU'er. Dermed bør det altså etter vår mening stilles samme krav til profesjonsutdanningene som til andre utdanninger for at de skal kunne få status som fremragende.

Dersom man argumenterer for at profesjonsutdanningene er en helt særegen type utdanning, og slik altså ikke kan vurderes etter de samme kriteriene som andre utdanninger, ser NSU likevel at en kvoteordning som den skissert i forslag c) på side 47 i høringen, muligens kan ha noe for seg.

Vår prinsipielle holdning vil likevel være at alle typer utdanning bør vurderes på samme grunnlag og virkelig vise til en fremragende kvalitet for å få tittelen Senter for fremragende utdanning.